

**OPIS PROGRAMU KSZTAŁCENIA
W SZKOLE DOKTORSKIEJ UNIWERSYTETU KAZIMIERZA WIELKIEGO**

OPIS PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu	Metodologia badań naukowych
Typ zajęć	przedmiot specjalistyczny
Dziedzina nauk	nauki ścisłe i przyrodnicze
Dyscyplina nauki	nauki fizyczne
Rok akademicki	2023/2024
Tytuł /stopień naukowy Imię i nazwisko prowadzącego przedmiot	dr hab. Paweł Szroeder, prof. uczelni
Liczba godzin dydaktycznych	30
Forma zajęć dydaktycznych	wykład
Rygor zaliczenia	egzamin
Język wykładowy	polski
Ramowe efekty uczenia się (8 PRK)	<ul style="list-style-type: none"> • zna i rozumie w stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – światowy dorobek, obejmujący podstawy teoretyczne oraz zagadnienia ogólne i wybrane zagadnienia szczegółowe – właściwe dla danej dyscypliny naukowej lub artystycznej (SD-W1) • zna i rozumie główne tendencje rozwojowe dyscyplin naukowych lub artystycznych, w których odbywa się kształcenie (SD-W2) • zna i rozumie metodologię badań naukowych (SD-W3)
SZCZEGÓŁOWY OPIS ZAJĘĆ	
Szczegółowe efekty uczenia się	Metody weryfikacji efektów uczenia się
W1 – zna i rozumie zagadnienia ogólne i wybrane zagadnienia szczegółowe dotyczące metodologii nauk ścisłych i przyrodniczych	Egzamin
W2 – zna i rozumie tendencje i zagrożenia dotyczące rozwoju badań podstawowych w obszarze nauk ścisłych i przyrodniczych	Egzamin
U1 – umie w oparciu o wiedzę dotyczącą metodologii badań naukowych opracować część metodologiczną pracy doktorskiej	Ocena projektu części metodologicznej rozprawy doktorskiej
TREŚCI PROGRAMOWE REALIZOWANE PODCZAS ZAJĘĆ	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Struktura nauk przyrodniczych, postęp w naukach przyrodniczych, weryfikacja, doświadczenie i myślenie, prawa funkcjonalne i statystyczne (J. M. Bocheński). 2. Indukcjonizm, przewidywanie i wyjaśnianie w indukcyjnej teorii nauki, czy można uzasadnić zasadę indukcji (A. Chalmers). 3. Zależność obserwacji od teorii, teoria a zdania obserwacyjne, rola teorii w obserwacji i eksperymencie (A. Chalmers). 4. Falsyfikacjonizm, falsyfikowalność jako kryterium naukowości, stopnie falsyfikacji, jasności i precyzji. Granice falsyfikacjonizmu (K. Popper). 5. Teorie jako struktury, programy badawcze Lakatosa, paradygmaty Kuhna, styl myślowy i kolektywizm myślowy Ludwika Flecka, racjonalizm a relatywizm (T. Kuhn). 6. Obiektywizm w koncepcjach Poppera, Lakatosa i Marksa, obiektywistyczna teoria zmiany teorii w fizyce. 7. Anarchistyczna teoria wiedzy Feyerabenda, zasada poznawcza „anything goes”, teza o niewspółmierności konkurencyjnych teorii naukowych. 	

<p>8. Instrumentalizm, kłopoty ze zdroworozsądkowym pojęciem prawdy, realizm niereprezentacyjny (A. Chalmers).</p> <p>9. Nieoznaczoność i komplementarność w mechanice kwantowej, realizm kontra dualizm (F. Selleri).</p> <p>10. Nierówności Bella, paradoks EPR, doświadczenia nad lokalnością Einsteina (F. Selleri).</p> <p>11. Narastający kryzys wiedzy eksperckiej, nauka jako przedsięwzięcie zbiorowe i wiedza milcząca (H. Collins).</p> <p>12. Wiedza jako własność, zmieniający się etos nauki akademickiej, konflikty interesów w nauce, prasa naukowa, upadek i odradzanie się nauki <i>pro publico bono</i> (Sh. Krimsky).</p>	
<p>Metody dydaktyczne i techniki kształcenia</p>	<p>Wykład konwersatoryjny</p>
<p>Kryteria oceniania</p>	<p>Aktywny udział w zajęciach (30%), praca egzaminacyjna (30%), projekt części metodologicznej rozprawy doktorskiej (40%).</p> <p>Ocena na podstawie sumarycznej liczby punktów:</p> <p>dostateczna: 60-69, dostateczna plus: 70-79, dobra: 80-89, dobra plus: 90-94, bardzo dobra: 95-100.</p>
<p>Forma i warunki zaliczenia (forma weryfikacji efektów uczenia się)</p>	<p>Zaliczenie na podstawie obecności i aktywności podczas wykładów konwersatoryjnych (W1, W2), pracy egzaminacyjnej (W1,W2) oraz przedstawionego projektu części metodologicznej rozprawy doktorskiej (U1).</p>
<p>Literatura</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. J. M. Bocheński. Współczesne metody myślenia. Wydawnictwo „W drodze”, Poznań 1993. 2. A. Chalmers. Czym jest to, co zwiemy nauką. Wydawnictwo Siedmioróg, Wrocław 1993. 3. K. Popper. Logika odkrycia naukowego. Wydawnictwo PWN, Warszawa 2002. 4. T. Kuhn. Struktura rewolucji naukowych. Aletheia, Warszawa 2020. 5. L. Fleck. Powstanie i rozwój faktu naukowego. Wydawnictwo Lubelskie, Lublin 1986. 6. P. Feyerabend. Przeciw metodzie. Aletheia, Warszawa 2021. 7. F. Selleri. Wielkie spory w mechanice kwantowej. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 1999. 8. Sh. Krimsky. Nauka skorumpowana? Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2006. 9. H. Collins. Czy wszyscy jesteśmy ekspertami? Wydawnictwo PWN, Warszawa 2018.